

Je tedy česká literatura v existenční krizi?

Asi ano, což ale neznamená, že tu nevycházejí dobré knihy. Jen by často mohly být mnohem lepší. Paradoxně se zároveň objevuje nový fenomén – autoři, kteří si o sobě myslí, že umějí psát, ale nikdo jim to nechce vydat. Takže si své knihy vydávají sami a dotují je. Nechápu, co si od toho slibují.

Psaní jako drahý koníček?

Někdy to kupodivu vyjde. Příkladem je divadelní a filmový režisér Patrik Hartl, který si svoje knihy začal vydávat u bratra a postupem času se z nich staly bestsellery. Ale to je jeden z tisíce.

Ze kterých českých knih se člověk dozví něco podstatného o současnosti?

Potíž je trochu v tom, že domácí autoři si žijí ve vlastních světech. Zobrazují jen výseky reality, ne celek. S některými společenskými jevy současnosti se ve svých knihách snaží vyrovnat třeba Petra Hůlová nebo David Zábranský, v po-

sledním půlroce se objevily politické satiry Jakuba Horáka nebo Stanislava Bileho. Na komplexní zobrazení reality je ale třeba pověstný sicflaš a na ten čeští autoři nemají existenční podmínky. Nikdo u nás proto zatím nenapsal pořádný současný román, jako je třeba Purity amerického spisovatele Jonathana Franzena. Vycházejí jen výseky, i když často skvělé.

Třeba?

Marek Šindelka dostal loni cenu Litera za prózu Únava materiálu. Jde o příběh mladého blížkovýchodního imigranta,

který se ocitne v neznámém zasněženém koutě Evropy. Má jen igelitku a mobil a tou pro něj nepřátelskou „divočinou“ se snaží někam dostat.

Vítačská agitka?

Ne, obecně lidský příběh, do kterého se můžete projektovat. Jak bychom asi ve stejné situaci obstáli my někde v Afghánistánu? Je to velmi subjektivně a sugestivně vykreslená snaha přežít, připomínající počítačovou hru typu survival. Čtenář tomu klukovi fandí jako třeba Old Shatterhandovi. A právě v tom je síla

literatury, dobrodružství ponoru do hlubin příběhu, což člověka vtáhne do děje. Knihy jsou v tom silnější než audiovizuální média a sociální sítě. Literatura odhaluje myšlení postav. Proč hrdina románu uvažuje právě tak, jak uvažuje? Co ho vede k jeho jednání? Co se mu honí hlavou? Film ani počítačová hra to neumějí, ty znají jen akce a dialogy. Na Facebooku najdete povrchní a senzační šlehy. Kniha vám ale umožní se na pár hodin nebo dnů převtělit do někoho jiného a třeba v románu s ním prožít celý život. Kniha ukazuje svět v jeho komplexnosti, to žádné jiné médium neumí.

Dají se ještě dnes na literaturu balit holky? „Slečno, mám doma všechny detektivky od Nesbøa, přijďte se podívat...“

Určitě to jde, a možná ještě lépe než dřív. Četli všichni, ale dneska může být kluk výjimečný třeba právě zájmem o literaturu. A zvědavých studentek humanitních oborů je víc než kdysi.

ivan.brezina@mfdnes.cz ■

INZERCE

KODL
GALERIE

Dovolujeme si Vám oznámit, že přijímáme obrazy do naší jarní aukce.

KODL – TRADICE OD ROKU 1885

Národní 7, Praha 1 | www.galeriekodl.cz
tel.: +420 251 512 728, +420 602 327 669

Quido a Amálie Mánesovi: Krkonošská bouda
olej na plátně, 1848–1851, 50,5 × 66 cm
vyvolávací cena: 500 000 Kč, dosažená cena: 2 520 000 Kč